

Eindrapport 'Ook mijn toekomst telt!', Mei 2024

Vijf toiletgebouwen en watertanks voor schoolgaande meisjes
in Lusaka, Zambia. De impact van uw donatie!

COLOFON

ADRA Nederland
Amersfoortseweg 18
3712 BC Huis ter Heide
+31 (0)30 691 7584

Contactpersoon:
Christa Breure, medewerker Fondsenwerving
E-mail: christa@adra.nl
Tel.: 06-20110596

info@adra.nl
www.adra.nl

KvK: 41184789
ANBI: 800305589
IBAN: NL68 ABNA 0888 6568 82

Dankwoord

Menstrual Health Integrating Sanitation and Hygiene Project (MESH)

Hartelijk dank aan het team van consultants en alle belanghebbenden en individuen die bijdroegen aan de succesvolle uitvoering van het ADRA Zambia project.

We zijn dankbaar aan de schoolbesturen, de begunstigden van het project, de MESH-Clubs en burgerleiders in de vijf gemeenschappen. Het delen van hun ervaringen in samenwerking met de uitvoerende partner ADRA Zambia.

We waarderen de aanbevelingen vanuit bovengenoemde instanties. Dankzij deze ondersteuning is de toekomstige koers van ADRA Zambia versterkt.

Onze dank gaat uit naar de personen die diepgaande verhalen deelden. En de toestemming voor het gebruik van hun foto's in dit rapport. Veel dank gaat uit naar de strategische belanghebbenden op het districtsniveau. Hun inzichtelijke meningen en geleerde lessen uit hun programmeerervaring met ADRA Zambia heeft positief bijgedragen. Dit leidde tot verdere inzichten in de documentatie van de verandering die mogelijk is gemaakt door het MESH-project.

We bedanken het management en de medewerkers van ADRA Zambia die op verschillende manieren bijdroegen aan het tijdig verzamelen van gegevens. Ze zorgden voor het mobiliseren van respondenten en het creëren van tijd voor interviews tijdens het onderzoeksproces.

Er werd een significante impact waargenomen in de vorm van (4 toiletblokken, elk met 3 toiletten, 1 doucheruimte en 6 wastafels). Zoals aangeven, zijn deze toiletblokken aangesloten op bestaande watervoorzieningsbronnen. De aangelegde sanitaire voorzieningen bevorderen de menstruele hygiëne. Zo krijgen 600 meisjes toegang tot verbeterde voorzieningen. Vanuit het Ministerie van Onderwijs was de aanbeveling 50 leerlingen per toilet. Deze aanbeveling is gehaald. Ook behaalden we een groter bewustzijn en meer kennis onder leerlingen en gemeenschappen. Bovendien zijn er betere praktijken op het gebied van vast-afvalbeheer. Vast-afvalbeheer is restafval, zoals menstruatieafval. De leerlingen krijgen trainingen over het omgaan met afval. Het project heeft bijgedragen aan de leeromgeving van de genderintegratie. Zowel meisjes als jongens zijn hierdoor mondiger.

Dit eindrapport bestaat hoofdzakelijk uit terugkoppelingen die relevant zijn voor u als lezer. Excuses als een tabel zich niet laat vertalen.

De evaluatie in dit rapport is hoofdzakelijk vanuit externe medewerkers. ADRA Zambia heeft een indrukwekkende fotorapportage verzorgd.

Doelstellingen

Algemene doelstelling: Bijdragen van de toegang tot goede sanitaire voorzieningen en hygiëne in openbare scholen in het district Lusaka, Zambia.

Specifieke doelstelling: Het verbeteren van de leeromgeving en het verhogen van de prestaties van de leerlingen. En het vasthouden van meisjes op de scholen tijdens hun menstruatieperiode.

1. Het bouwen van vijf toiletgebouwen met twee douchegelegenheden per locatie.
2. Realiseren van vijf waterreservoirs per locatie.
3. Ter bevordering van de hygiëne, dertig wastafels, zes per locatie.
4. Verbrandingsovens bij iedere locatie voor menstruatieafval.

Ter bevordering van de milieubescherming en het tegengaan van het lukraak weggooien van gebruikt maandverband en ander afval zijn er verbrandingsovens gebouwd.

Projectrealisatie

1. Het bouwen van vijf toiletgebouwen met twee douchegelegenheden per locatie.

Toiletgebouw bij de New N'gombe Primary School.

WASH-Interventies

Resultaat 1: Voldoende sanitaire voorzieningen en voorzieningen voor menstruele hygiëne (kind-, gender- en gehandicaptensensitief) op de openbare scholen.

Een verbetering van de sanitatie-infrastructuur is op vier van de vijf scholen aanzienlijk verbeterd. Hierdoor kregen 600 meisjes extra toegang tot verbeterde faciliteiten. Deze aanbeveling is gekomen vanuit het Ministerie van Onderwijs.

Dit komt neer op één toilet voor 50 leerlingen (meisjes).

De beoogde ratio leerling-toilet is niet volledig bereikt als gevolg van de toegenomen inschrijvingen door het gratis onderwijsbeleid. De inschrijvingen op alle doelscholen namen drastisch toe.

We ontvingen de inschrijvingen uit drie scholen, namelijk Chainda Open, New N'gombe en Old Kabanana, zoals weergegeven in het volgende tabel:

Analyse van de basisratio's leerling-toilet ten opzichte van de stand van zaken aan het einde van het project

Name of School	School Girls Pop	Baseline Status			Status at End-line Evaluation			
		Sch.girls Pop	No. toilets	Pupil/ Toilet Ratio	No. New Toilets	Sch. Girls Pop	No. toilets	Pupil to Toilet Ratio
Chainda Open	Girls	798	2	399:01	3	964	5	193:01
Chazanga Combined Primary	Girls	2078	24	87:01	3	3034	27	112:01
New Ngombe Primary	Girls	1468	12	122:01	3	1475	15	113:01
Old Kabanana Primary	Girls	1683	4	421:01	3	2643	7	378:01
Chainda Primary	Girls	1298	24	54:01	0	1486	24	62:01

De nieuwe latrineblokken bevatten doucheruimtes en wastafels. De latrineblokken bieden privacy, waar de meisjes veel baat bij hebben.

2. Realiseren van vijf wateropslag tanks per locatie.

Het project installeerde vier verhoogde wateropslag tanks met een capaciteit van 5000 liter. Op vier van de vijf scholen is dit gerealiseerd. De watervoorziening zorgt voor het verbeteren van de menstruele hygiëne. Evenals de algemene sanitaire- en hygiënepraktijken op school onder leerlingen en leerkrachten. Sommige tanks bleken echter leeg te zijn door het uitschakelen van de elektriciteit door ZESCO. Dit had gevolgen voor de beschikbaarheid van water en de watertoevoer naar wastafels en toiletten.

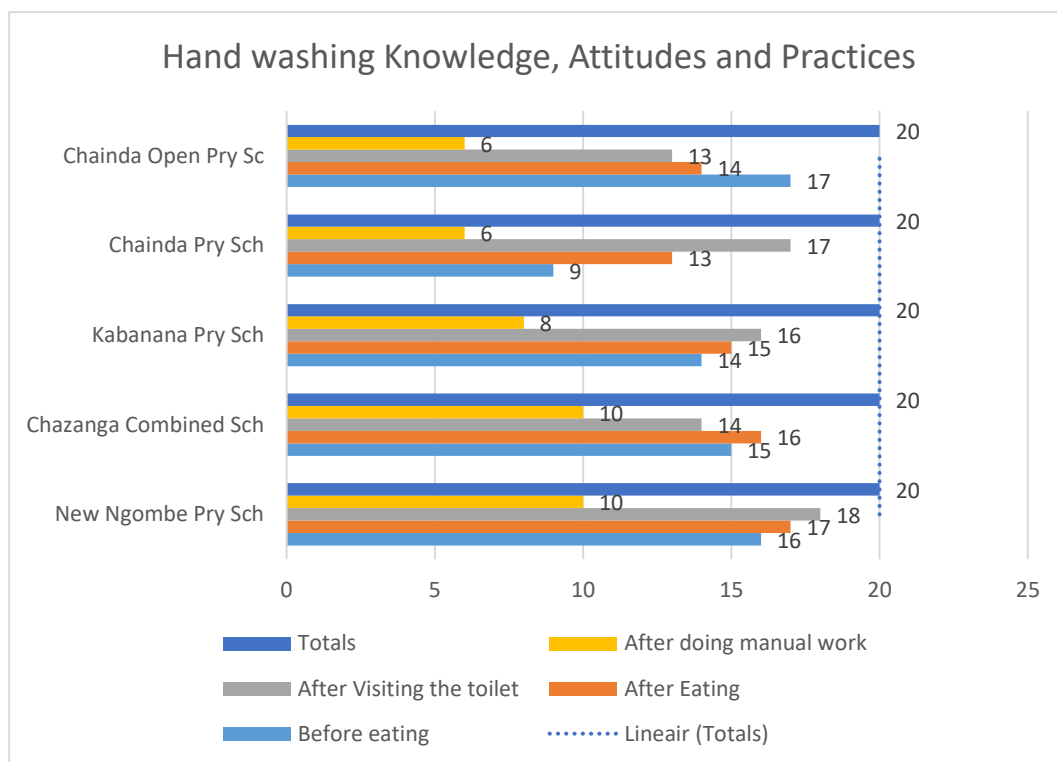
Leerlingen van New N'gombe Primary gebruiken de wasbakken.

Verhoogde wateropslag tanks (5000 liter) bij Chinda geopend.

3. Ter bevordering van de hygiëne, dertig wastafels, zes per locatie.

In alle vijf scholen werden wastafels met meerdere kranen gebouwd om goede hygiënepraktijken te bevorderen. De aanwezigheid van deze wasplaatsen in combinatie met hygiënepromotie verbeterde de Kennis, Houding en Praktijken (KAP) over handen wassen en het begrip van het belang van hygiëne onder leerlingen, zelfs die uit de lagere klassen. Met behulp van een participatieve techniek, de zakhorooscoop, werd de leerlingen gevraagd om de kritieke momenten aan te geven waarop ze hun handen moeten wassen.

Eindinspectie toiletten Chainda Open Primary School door de gemeenteraad van Lusaka en de aannemer. (De binnenkant van het toiletgebouw).

Het testen van de watertoevoer voor de wasbakken in de toiletgebouwen op Chazanga Combined School.

Afbeelding 3: Wasbakken gebouwd bij New N'gombe Primary.

Afbeelding 4: Een leerling van de Chazanga Combined Basisschool wast haar handen bij de nieuw gebouwde wasbak.

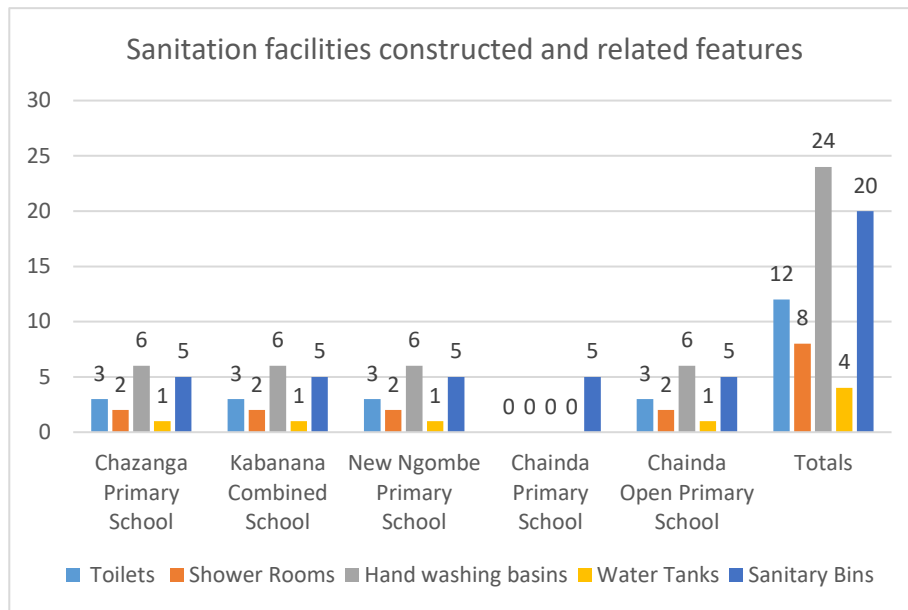
4. Verbrandingsovens bij iedere locatie.

Afbeelding 1: Inspecteur ruimtelijke ordening van de stad Lusaka tijdens de eindinspectie van de verbrandingsovens op Chainda Open Primary School.

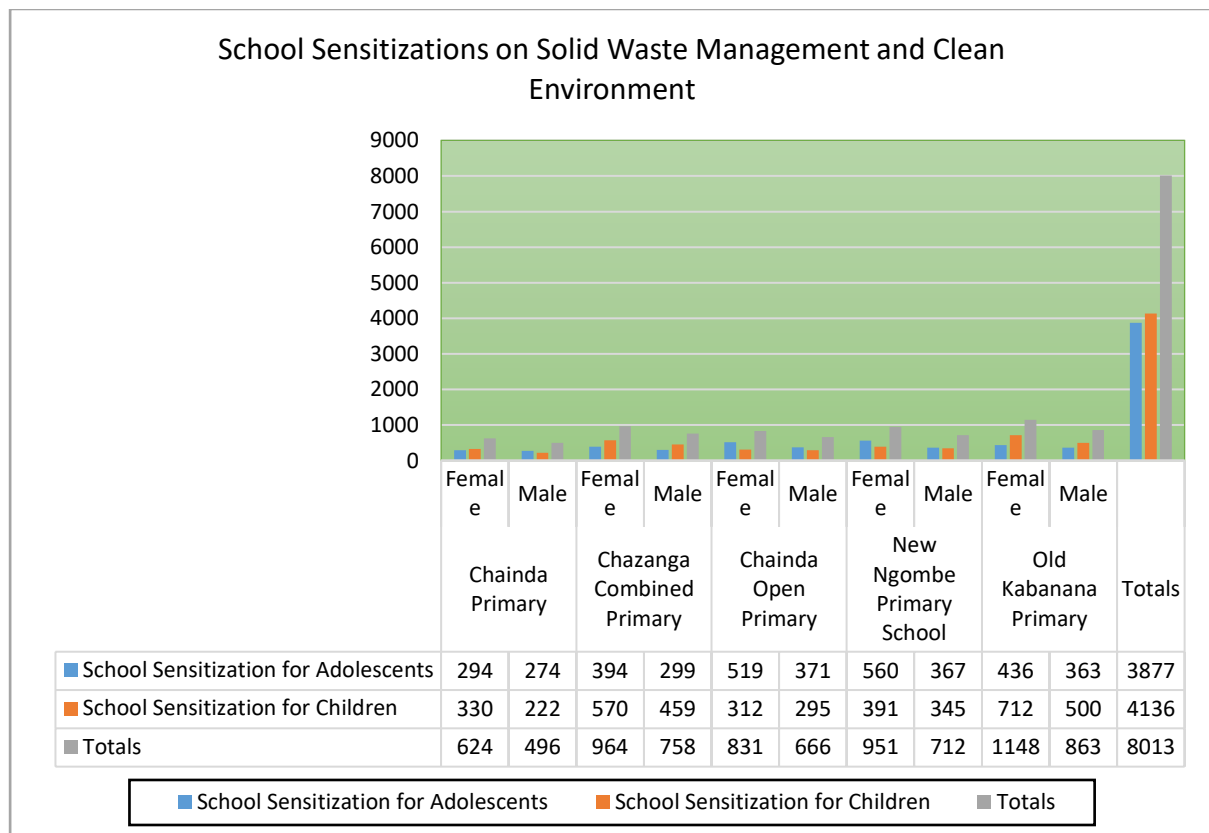

Afbeelding 2: Voltooide verbrandingsoven bij de Chainda Open Primary School.

Naast de genoemde doelstellingen waren er trainingen op het gebied van bewustwording:

Vijf scholen droegen bij aan de bewustwording; Hoe om te gaan met afvalbeheer en een schoon milieu.

Interventies in vast afval, aanwijzingen, resultaten en controlemiddelen

Interventies	Doel indicator	Resultaat	Verificatiemiddelen zoals vastgelegd door middel van FGD (Focus Group Discussion) en interviews met sleutelfiguren
Verbeterde praktijken voor vast-afvalbeheer op scholen en in gemeenschappen.	Planning om het bewustzijn en de kennis te vergroten. Het toepassen in de praktijk. Het verhogen van basisniveau 45% naar 75% op de beoogde scholen en in de gemeenschappen.	12.174 van de 13.000 leerlingen op de beoogde scholen, wat neerkomt op 94%, werden blootgesteld aan afvalbeheeractiviteiten door middel van trainingen en bewustmakingscampagnes.	• Leerlingen (jongens en meisjes) laten zien dat ze meer kennis hebben van milieuvriendelijke afvalbeheerpraktijken en deze beter toepassen, zoals blijkt uit voortgangsrapporten, interviews en FGD's.
Zorgen voor geschikte en eigen afvalverwijderings-faciliteiten voor menstruatieafval op de beoogde scholen.	Bij aanvang beschikten de scholen niet over geschikte en eigen voorzieningen voor het opruimen van menstruatieafval. Het project was van plan om ten minste 60% te bereiken.	In het kader van het project zijn 19 afvallemmers uitgedeeld (4 per school op 4 scholen. Eén school kreeg er 3), waardoor 100% van de resultaten is behaald.	• Fysieke inspecties bevestigden de aanwezigheid van de uitgedeelde toiletpotten. • De ontvangst van de toiletpotten werd ook geverifieerd door middel van FGD's met MESH-clubleden en sleutelinformanten op alle scholen.
Zorgen voor systemen voor vast afvalbeheer en -verwijdering op de beoogde scholen.	Op het beginpunt waren er geen goede systemen voor het beheer en de verwijdering van afval.	In het kader van het project werden 15 metalen afvalbakken aangeschaft en gedistribueerd op de beoogde scholen.	• 15 metalen afvalbakken zijn in gebruik voor scheiding aan de bron en verwijdering van afval. • Invoering en in de praktijk brengen van afvalscheiding aan de bron op de 5 doelscholen.
Bouw van verbrandingsovens.	Bij aanvang had geen enkele school een verbrandingsoven voor het verwijderen van afval van menstruele hygiëne.	In het kader van het project zijn er 4 verbrandingsovens gebouwd, op 4 van de 5 doelscholen. Wat neerkomt op de geplande 80% van de doelscholen met verbrandingsovens tegen het einde van het project.	• Gebouwde verbrandingsovens in gebruik voor veilige verwijdering menstruatieafval.

Afbeelding 1: ADRA Peer Educator traint leerlingen op Old Kabanana Primary School in afvalmanagement op scholen.

Afbeelding 2: Een leraar op Chainda Primary School traint leerlingen op Chainda Open Primary School in afvalmanagement op scholen.

Afbeelding 3: Een leerkracht van de New N'gombe Primary School geeft training aan leerlingen van New N'gombe over afvalmanagement op scholen.

Afbeelding 4: Een leerkracht van Old Kabanana Primary School geeft training aan leerlingen van Old Kabanana over afvalmanagement op scholen.

Afbeelding 5: ADRA Peer Educator traint leerlingen op Chainda Open Primary School over afvalmanagement op school.

Afbeelding 6: Een leerkracht van Chainda Primary School traint leerlingen van Chainda Primary in afvalmanagement op school.

Afbeelding 7: Metalen afvalbakken voor recycling verdeeld over vijf scholen.

Afbeelding 8: Schoonmaakspullen uitgedeeld op vijf scholen.

Afbeelding 9: Overhandiging van de schoonmaakspullen en afvalbakken bij Chazanga Combined Primary.

Afbeelding 10: Overhandiging van de schoonmaakspullen en afvalbakken op de Old Kabanana Primary School.

Afbeelding 11: Overhandiging van de schoonmaakspullen en afvalbakken aan het schoolhoofd van de New N'gombe Primary School.

Afbeelding 12: Het overhandigen van de schoonmaakspullen en afvalbakken aan het schoolhoofd van de Chainda basisschool.

Afbeelding 13: Kinderen op basisschool Chainda krijgen bewustwording over afvalscheiding.

Afbeelding 14: Kinderen op basisschool Chainda krijgen bewustwording over afvalscheiding.

Afbeelding 15: Bewustwording over afvalscheiding (Chazanga gecombineerd).

Afbeelding 16: ADRA peer educator inspecteert flessen die zijn ingezameld bij Chainda Primary.

Afbeelding 17: ADRA peer educators en jeugdleiders uit de gemeenschap volgen een training over leiderschap, hiv/aids en genderkwesties.

Afbeelding 18: Groepsdiscussie tijdens de training van peer educators en jeugdleiders uit de gemeenschap.

Afbeelding 19: Groepspresentaties tijdens de training.

Afbeelding 20: Individuele presentaties tijdens de training.

Afbeelding 21: ADRA peer educator traint zelfhulpgroep over recycling en beheer van afval met leden van de Chainda-gemeenschap.

Afbeelding 22: Zelfhulpgroep voor recycling die een training bijwoont gegeven door ADRA in Kabangwe.

Afbeelding 23: ADRA peer education geeft een training in Kabangwe over het beheer van afval.

Afbeelding 24 : Trainers na de opleiding voor afvalbeheer in Kabangwe.

1. Tegengaan van schooluitval en de socio-economische positie van menstruerende meisjes sterk te verbeteren.
2. Preventie van transactieseks om zo geld te verdienen voor de aanschaf van maandverbanden. HIV en infectiezieken zijn bijna onvermijdelijk en vormen een groot gezondheidsrisico.
3. Het gevoel van eigenwaarde geven aan de meisjes en jonge vrouwen.

Hulp aan bedlegerige bewoners van de daklozenopvang.

Afbeelding 1: Bewustwording over menstruele gezondheid op school (een medewerker van de gezondheidsdienst van het district Lusaka en een leerling van CHAINDA Primary demonstreren hoe een herbruikbaar maandverband wordt gedragen.)

Afbeelding 2: Een medewerker van Lusaka City Council leert bewustwording op de New N'gombe Primary basisschool.

Afbeelding 3: Gezondheidsfunctionaris van het district Lusaka geeft voorlichting over menstruële gezondheid in de New N'gombe Primary school.

Afbeelding 4: De voorzitter van de MHM-club voert een voorlichting uit voor medeleerlingen op basisschool Chainta.

Afbeelding 5: Een leerling op Chainta Primary geeft een bewustwordingsles voor medeleerlingen.

Afbeelding 6: ADRA peer educator voert MHM-studie uit op de New N'gombe Primary School.

Afbeelding 7: Een leerling van Chazanga geeft voorlichting over menstruele gezondheid.

Afbeelding 8: Groepspresentatie tijdens de MHM-bewustwording bij Chainda.

Afbeelding 9: Projectmedewerker voert MHM-bewustwording uit voor leerlingen van de open basisschool in Chainda.

Afbeelding 10: Projectmedewerker voert MHM-bewustwording uit voor leerlingen van de Chazanga Combined Primary School.

Afbeelding 11: Individuele presentaties tijdens de MHM-gemeenschapsbewustwording in de N'gombe gemeenschap.

Afbeelding 12: Presentaties tijdens de MHM-bijeenkomst in N'gombe.

Afbeelding 13: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit in N'gombe.

Afbeelding 14: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit in N'gombe.

Afbeelding 15: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit in Kabangwe.

Afbeelding 16: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit in Chainda gemeenschap.

Afbeelding 17: ADRA Peer educators geven voorlichting over MHM in de gemeenschap met sport- en spelactiviteiten.

Afbeelding 18: Een jongere uit het N'gombe-gebied laat zien hoe een maandverband op de juiste wijze wordt gedragen.

Afbeelding 19: ADRA peer educators onderwijzen jongens en meisjes over schaamte in de gemeenschap N'gombe.

Afbeelding 20: ADRA peer educators onderwijzen jongens en meisjes over schaamte in de gemeenschap (N'gombe compound).

Afbeelding 21: Een leerling van Chainda Open Primary School vertelt haar ervaring tijdens het peer-to-peerbezoek met leerlingen uit Old Kabanana.

Afbeelding 22: Een leerling van Old Kabanana Primary School vertelt haar ervaring tijdens het peer-to-peerbezoek met leerlingen van Chainda open.

Afbeelding 23: Leerlingen van de New N'gombe basisschool drukken zich uit tijdens het peer-to-peerbezoek met leerlingen van Chazanga combined Primary.

Afbeelding 24: Leerlingen van de New N'gombe basisschool stellen zich voor tijdens het peer-to-peerbezoek met leerlingen van de Chainda basisschool.

Afbeelding 25: Leerlingen van Chainda Open worden verwelkomd op de Old KABANANA Primary School door het schoolhoofd en de begeleidingsleraren tijdens de bezoeken aan leeftijdsgenoten.

Afbeelding 26: Leerlingen van de MHM-club poseren voor een foto na het peer-to-peerbezoek aan Chainda Primary.

Afbeelding 27: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit met sportactiviteiten op de Chazanga basisschool.

Afbeelding 28: ADRA peer educator voert MHM-bewustwording uit met sportactiviteiten op Chazanga combined school.

Impact

Het MESH-project heeft een aanzienlijke impact en strategische resultaten opgeleverd.

- Dit heeft geleid tot betere sanitaire voorzieningen.
- Voorzieningen voor menstruele hygiëne.
- Meer bewustzijn en kennis onder leerlingen en omliggende gemeenschappen.
- Betere praktijken voor het beheer van vast afval.

***De dankbaarheid voor jullie donatie is groot in het realiseren van hulp aan de meisjes van de scholen in Zambia.
Dank voor het maken van IMPACT!***